

Szentes Város Alpolgármesterétől
6601 Szentes, Kossuth tér 6. sz.

Ikt.sz.: 02-10286/2005.

Témafelelős: Koromné Seri Anikó

Tárgy: Szentes város ifjúsági koncepciója
Melléklet: 1 db

Szentes Város Önkormányzata
Képviselő-testülete

Helyben

Tisztelt Képviselő-testület!

A Szentes Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 2005. április 29-i ülésén a város ifjúsági koncepciójának első olvasatát megtárgyalta.

Az anyagról kikértük az érintett szakmai- és civil szervezetek, valamint az egyházak véleményét. Az ifjúsági koncepcióval egyetértenek, észrevételeiket figyelembe vettük.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést szíveskedjenek megtárgyalni és elfogadni.

HATÁROZATI JAVASLAT

1. Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testülete Szentes Város ifjúsági koncepcióját megtárgyalta és elfogadja.
2. Szentes Város Önkormányzata köszönetét fejezi ki mindazon intézménynek, ifjúsági csoportnak, civil szervezetnek, amely áldozatos munkájával, tevékenységével Szentes város ifjúságának életét gazdagítja.

A határozatról értesítést kap:

1. Szentes Város Polgármestere
2. Szentes Város Alpolgármestere
3. Polgármesteri Hivatal Jegyzője és általa az érintett osztályok
4. Az előterjesztésben érintett valamennyi intézmény és civil szervezet

Szentes, 2005. június 9.

Szűcs Lajos
alpolgármester

SZENTES VÁROS IFJÚSÁGI KONCEPCIÓJA

(második olvasat)

Bevezető:

Az ifjúsági koncepció készítése különleges feladat egy önkormányzat számára. Hivatalos és vállalt feladatai kapcsán ugyan számos metszetben van és lehet rálátása az ifjúság problémáira, igényeire, de nincs és nem is lehet ezekről kellő összképe, különösen a rendkívül fontos 12-19 éves korosztályokról.

Az elmúlt hét évben általánosnak mondható politikai konszenzus született hazánkban arról, hogy az állam valamennyi szintjén szükség van ágazati jellegű ifjúságpolitikára, ezt megvalósító intézményrendszeri elemekre és a megfelelő forrásokra.

2006. évtől az önkormányzati ifjúsági vállalt feladatok ellátása normatív, illetve feladat finanszírozású támogatásban részesül. A hozzájutás alapvető két feltétele, hogy az azt igénylő önkormányzat rendelkezzen ifjúsági koncepcióval illetve konkrét cselekvési tervvel, hogy jogszerű formában is legyen legitim ifjúsági közéleti partnere.

A vállalható és támogatandó önkormányzati feladatok köre a közéleti részvételi intézményrendszer működtetésén túl, a közéleti ifjúsági ügyek koordinációja, megfelelő ifjúsági közösségi hely kialakítása és működtetése, az ifjúságnak történő információszolgáltatás rendszerének kialakítása és annak működtetése.

A feladatok ellátása kihelyezhető és fontos szempont, hogy a feladatok ellátása a fiatalok részvételével, illetve általuk történjen.

Az új ifjúságpolitika középpontjába tehát mindinkább a korosztályi közéleti részvétel kerül, annak a felismerése nyomán, hogy az ifjúság legitim képviselői nélkül és az ifjúság partneri részvétele nélkül nem lehet hatékony ifjúságpolitikát kidolgozni és megvalósítani. Azonban igen kevés olyan település van, ahol ennek lehetősége egyáltalán már megteremtődött.

Szentes egyike ezeknek a településeknek.

Az ifjúsági koncepciók készítésének lendületet adott az a hetedik éve működő pályázati rendszer, amely kifejezetten az önkormányzatok ifjúsági feladatainak megvalósítását támogatja.

Ennek kimondott célja azon feltételrendszernek a megteremtése, amelynek keretei között ezen feladatok ellátására normatív és feladatfinanszírozási állami támogatás lesz adható.

A koncepció megalapozott kidolgozásához nélkülözhetetlenek az ifjúsági "világ" jobb (közéleti aspektusú) megismerését szolgáló kutatások, vizsgálatok. Másrészt nélkülözhetetlen az, hogy a felnőtt Önkormányzat mérlegelje a fiatalok képviselőinek helyzetértékelését és javaslatait is. Ennek a két nélkülözhetetlen feltételnek a megvalósítását vállalta a Humán Háló Szolgáltató és Fejlesztő Betéti Társaság. Amit azonban nem tehet meg teljes felelősséggel, az a koncepció egyes megvalósításra javasolt pontjainak kidolgozása.

I. A koncepció értelmezési kerete:

Az ifjúsági feladatok minden ágazatot érintenek, illetve ágazat-köziek. Ezen túl részben kötelező feladatok, amelyeket jogszabályok szabnak meg az önkormányzatok számára, másrészt önként vállalt önkormányzati feladatok.

Szentes Város Önkormányzata a tevékenysége fő területein a kötelező és vállalt feladatai tekintetében, illetve azok pontosítására városi koncepciókat dolgozott ki és fogadott el. Ezek mindegyike tárgyalja a témakörébe tartozó ifjúsági feladatokat.

A jelen időszakban olyan ágazati jellegű ifjúsági törvény kidolgozása zajlik, ami azokat az ifjúsági illetve az ifjúság közéleti részvételével kapcsolatos ügyeket szabályozza, amelyeket más törvény nem szabályoz.

Szentes város ifjúsági koncepciója kidolgozása során, illetve az elfogadott koncepcióban az Önkormányzat a meglévő jogszabályok és önkormányzati koncepciók ismeretéből indul ki és nem ismétli az abban foglaltakat. Ahol szükséges, ott az ezekben foglaltak rövid összefoglalása szerepel a helyzetelemzésben.

A tárgyi városi koncepciók a következők:

- Szentes Város Önkormányzata lakásgazdálkodási koncepciója - 193/2000. (XI.24.) Kt.
- Intézkedési terv a város közterületein történő rongálások visszaszorítására - 159/2003.(IX.05.) Kt.
- Szentes város közbiztonsági és bűnmegelőzési koncepciója - 207/2003. (XII.19.) Kt.
- Sportkoncepció - 66/2004. (VII.02.) Kt.
- Egészségmegőrző program - 156/2004. (VII.02.) Kt.
- Szociális szolgáltatástervezési koncepció - 252/2004. (XII.17.) Kt.
- Közművelődési koncepció - 253/2004. (XII.17.) Kt.
- Szentes város civil stratégiája - 7/2005. (I.28.) Kt.
- Szentes város közoktatási intézkedési terve

Az értelmezési keret meghatározó elemeinek egyike, azoknak az életkori határoknak a meghatározása, amelyek között élő gyermekekre és fiatalokra a koncepció vonatkozik.

Az új Ifjúsági Törvény kidolgozásának folyamatában az az álláspont alakult ki, hogy fiatalnak a 0-30 évesek, gyermeknek a 0-14 évesek, ifjúnak pedig a 14-30 évesek korosztályai tekintendők.

Az állami ifjúságpolitikai stratégia középponti elemévé az ifjúsági közéleti részvétel vált, amely összhangban van a Szentes városban 1992. évben megkezdett tizenéves közéletfejlesztési programmal, amely hangsúlyosan a 12-19 évesek közéleti nevelésével és a városi közéletben való részvételük fejlesztésével foglalkozik.

II. A koncepció alapelvei:

- Az ifjúság új értékek hordozója, teremtője, jelentős erőforrás.
- Alapvető fontosságú a fiatalság demokratikus (közéleti) szocializációja, közéleti részvételi formáinak kialakulása és részvétele a koncepció megalkotásában és megvalósításában.
- Az Önkormányzat épít:
 - ~ a hatályos önkormányzati koncepciókban foglaltakra;
 - ~ a városi általános iskolák és a megyei működtetésű középiskolák tanterületeinek, diákönkormányzatainak együttműködésére;
 - ~ a civil szervezetek, illetve korosztályi szervezetek és csoportok együttműködésére;
 - ~ a 12 éve fejlődő tizenéves korosztályi közélet-fejlesztési program eredményeire;
 - ~ a koncepció megvalósítását támogató új Ifjúsági Törvényre, illetve költségvetési politikára.
- Meghatározó elv az önrendelkezés alapelve, amelynek értelmében az Önkormányzat, csak az ifjúsági korosztályok intézményes képviselőinek egyetértésével hoz rájuk vonatkozó döntéseket.
- A 12-19 éves korosztályok tagjait Szentes városban a Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat képviseli.
- A nem kötelező ifjúsági feladatai tekintetében Szentes Város Önkormányzata él a vállalt feladatok ún. kihelyezésének lehetőségével, konkrét szerződéses formában.
- A koncepciót az Önkormányzat a fenti alapelvek betartásával kétévenként felülvizsgálja, (egyrészt az önkormányzati választások után egy évvel, majd a következő választást megelőzően egy évvel).

III. Helyzetelemzés:

1. Általános helyzetelemzés:

1.1. Főbb demográfiai mutatók:

Szentes város lakossága az elmúlt 10 évben 0,7-0,8%-al csökkent évente.

A lakosság szám 2004. január 01-én 31.148 fő volt.

A születések száma az elmúlt 12 évben folyamatosan csökken. 2004. évben 250 szentesi baba született Szentesen.

1.2. Lakáshelyzet:

Szentes városban kismértékű primer lakáshiány van és gyorsuló ütemben jelentkezik a lakóépületek állagának romlása.

A lakás gondok kezelésére az Önkormányzat jelentős bérlakás-építési programot kezdett és folytat (2005. évben várhatóan 46 lakás kerül átadásra), illetve megkezdődött a lakásállomány felújítása.

Az Önkormányzat folyamatosan támogatja a lakáshoz jutás lehetőségét, 2005. évben 10 millió Ft-al. A pályázati források bővíthetők és erősíthető a lakossági lakásépítési, felújítási és bővítési kedv, új lakóövezetek kerültek jóváhagyásra (Hékéd, Alsórét).

1.3. Család- és szociálpolitika, illetve gyermekvédelem:

A rendszerváltás társadalmi következményeként a szociális problémák halmozódása érezteti hatását. A gyermeket nevelő háztartások mintegy negyede részben valamilyen önkormányzati támogatásban.

A rászorultság szempontjából a három és többgyermekes, a csonka családok, illetve a többszörösen hátrányos helyzetű roma családok alkotják a leginkább veszélyeztetett csoportot.

2003. évben 929 családban, 1.883 gyermek kapott rendszeres gyermekvédelmi támogatást (2004. évben ez megközelítette a 2.000 főt). Év közben 1.220 gyermek részére került megállapításra rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.

A problémákkal küzdő családokkal eredményesen foglalkozik a Családsegítő Központ és a Gyermekjóléti Szolgálat. Az önálló Pedagógiai Szakszolgálat pedig a jelen időszakban alakul ki.

A növekvő igényekkel szemben azonban szűkösek a Központ és a Szakszolgálat technikai és szakember kapacitásai.

Az Önkormányzat és intézményei, a lehetőségeik maximális kihasználása mellett, működteti az iskolatej akciót is.

Az Önkormányzat a hátrányos helyzetű szentesi lakóhelyű felsőoktatási hallgatók támogatására ösztöndíj támogatást ad, 2004. évben 125, 2005. évben várhatóan 150 főnek.

1.4. Az ifjúság egészségügyi állapota, betegségei, szenvedélybetegségei, illetve az egészségügyi ellátás helyzete:

Az ifjúsági korosztály egészségi állapotával kapcsolatban az állapítható meg, hogy ezekre hat fő betegségcsoport jellemző.

A vashiányos anémia, a diabetes, magas vérnyomás, a légzőrendszeri betegségek, az elhízás és a mentális zavarok. A kiváltó okok meghatározóan a helytelen életmód és táplálkozás, a mozgáshiány, a stressz és a levegő szennyezettsége, illetve különböző időszakban a magas allergén pollenkoncentráció.

Ezek a betegségek zömükben megelőzhetőek, amennyiben a nevelés egész folyamatát áthatja a prevenciós szemlélet.

Ez a munka azonban, csak a kezdeti lépéseknél tart. Kibontakoztatásához szükséges egy megfelelő városi egészségnevelési koncepció kidolgozása, elfogadása és érvényesítése, az iskolák és óvodák 2004. évben elkészült egészségnevelési terveinek alapján.

Az ifjúság körében terjedő szenvedélybetegségekről 1996. évtől több tájékoztató jellegű kutatás készült.

Ezek tükrében megállapítható az, hogy miközben csökkent a játékgép-függők száma, növekedik a dohányzók, a rendszeresen alkoholos italt és különféle – elsősorban marihuána tartalmú – kábítószerket fogyasztók száma. Megjelentek városunkban az anorexiával és bulémiával küzdő tizenévesek is, akiknek a száma jelenleg, csak a korosztályok néhány ezreléke, de ezek is ritkán kerülnek orvoshoz.

A betegségeket felismerők, az orvoshoz fordulók és az orvosi utasításokat betartók – több betegségtípusban az érintettek kisebb hányada – Szentesen az átlagosnál lényegesen színvonalasabb egészségügyi ellátást vehetnek igénybe. Az alapellátások biztosítása érdekében ugyanis az Önkormányzat programot dolgozott ki és valósít meg a háziorvosi rendelők korszerűsítésére, amelynek keretében jelen időszakban került átadásra egy újabb gyermekorvosi rendelő is.

Jelentős erőfeszítések történnek annak érdekében is, hogy a vonatkozó törvénynek és rendeletnek megfelelő orvosi rendelők, illetve szobák működjenek az oktatási intézményekben.

Problémát jelent azonban a relatív orvoshiány.

A szenvedélybetegségek vonatkozásában jól működik Szentesen az addiktológus orvosi ellátás és van drogambulancia. Jelentős felvilágosító és prevenciós munkát végez a Rendőrség DADA programmal megbízott ügyintézője, a Családsegítő Központ koordinálásával működő Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, a VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség felnőtt- és kortárssegítő köre, valamint több civil szervezet.

1.5. Oktatás, képzés, közművelődés:

A gyermeklétszámnak a '90-es évek közepétől megindult csökkenése következtében *szükségessé vált több szakmai és gazdasági racionalizálási intézkedés*. Ez Szentesen külső belterületi részein – Kajánújfaluban és Magyartésen – eredményezett iskolabezárást.

A szükséges források hiányának, illetve szűkösségének eredményeként vette át a városi középiskolák működtetését a Csongrád Megyei Önkormányzat, illetve a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium.

Vállalt feladatként működteti azt Önkormányzat a középiskolai, illetve az általános iskolai kollégiumot, valamint a Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskolát, jelentős igényeket elégítve ki.

Megoldatlan azonban az általános és középiskolai tanulmányait befejezni nem tudó és hányódó fiatalok képzése, akiknek száma 50 és 100 fő körülre tehető.

Közművelődési szempontból jelentős városi fejlemény, hogy a Közművelődési Tanács keretében évek óta jelentős erőfeszítések történnek a közművelődés számos területén valamennyi városi partner együttműködésének fejlesztésével.

Ennek intézményi, tárgyi feltételei városunkban lényegesen az átlagosat meghaladóak. Az önkormányzati fenntartású megyei és városi művelődési intézmények, a Hegedűs László Helyőrségi Klub, valamint a TIT helyi szervezete mellett, mind nagyobb szerepet töltenek be ezen a területen is a városi civil szervezetek.

Ezeknek a tevékenységeknek az összehangolása, nyilvánossága jelentősen fejleszthető, pályázati tevékenységük és forrásaik jelentősen fokozhatók.

1.6. Iskola- és pályaválasztás, munkavállalás, munkanélküli fiatalok segítése:

Az általános iskola kiválasztását a lakóhely és a már meglévő kapcsolatok mellett, elsősorban az iskolák köztudatban élő karaktere és az egyes jellegzetes képzési irányok eltérő színvonala határozza meg. Jelentős befolyásoló tényező az egyes iskolák erőteljes marketing munkája is.

Az általános iskolai pályaválasztás, illetve középiskola-választás elsősorban az általános iskolai ajánlásokon múlik, amelyek egyrészt alapvetően a tanulmányi teljesítményen alapulnak – gyakran figyelmen kívül hagyva a diák egyéb jellemzőit, családi helyzetét – másrészt nélkülözik Szentes város és környéke munkaerő-piaci, foglalkoztatási helyzetének és perspektíváinak ismeretét.

A probléma hasonló a felsőfokú továbbtanulási választások esetében is.

Szükséges, hogy az Önkormányzat nagyobb szerepet vállaljon a kölcsönös igények és lehetőségek koordinálásában.

Munkavállalási szempontból más kisvárosokhoz hasonló folyamatok bontakoztak ki az elmúlt években, a fentiek alapján.

Hiány van több területen szakmunkásokból, megfelelő képzettségű mezőgazdák, területfejlesztőkből, mérnökökből és közigazgatási szakemberekből. Ezek a hiányok a jövőben feszítővé válhatnak. Ugyanakkor a kisszámú potenciális munkavállaló nem Szentesen vállal munkát a számára nem megfelelő jövedelemlehetőségek miatt.

Ifjúsági szempontból speciális munkavállalási hajlandóság van nyári- illetve idény-munka vállalásra, de erre Szentesen nincs működő intézmény.

Kifejezetten Szentes vonatkozásában az illetékes szervek nem vezetnek külön nyilvántartást a munkanélküliek, ezen belül pedig a pályakezdő munkanélküliek számának alakulásáról.

Szentes térségében a pályakezdő munkanélküliek száma 2002-ben 159 fő, 2003-ban 184 fő, 2004. évben pedig 239 fő volt. Legnagyobb csoportjuk a 23-26 éves korosztály. A fentiek mintegy negyedének soha nem volt munkája és mintegy 50 %-uknak nincs reménye arra, hogy a szakképzettségének megfelelő munkát találjon.

Az Európai Unióba való belépés adta pályázati lehetőségek kihasználásával az Önkormányzat intézményei jelentős programokat indítottak el, amelyeket a jövőben bővíteni kívánnak.

Folyamatban van egy olyan városi munkaügyi foglalkoztatási koncepció elkészítése, amely tisztázza az ezzel kapcsolatos tényeket, tendenciákat és a célszerű fejlesztések, programok tartalmát.

1.7. Sport:

Szentes 1996. évben megkapta a "Nemzeti Sportváros" címet.

Valamennyi iskolájának van tornaterme és a testnevelést segíti a Dr. Papp László Városi Sportcsarnok.

Minőségi fejlesztés történt a városi strandon és sportuszodában, a sportpályákon, illetve a Tiszai Strandon.

Felújításra és bővítésre került a városi tenisz centrum is.

Az elmúlt években növekedett az igazolt sportolók és sportegyesületi tagok száma (2004. évben 4.334 fő) és az elmúlt hat évben mintegy 2,6-szorosára nőtt a szabadidejükben rendszeresen sportoló fiatalok száma (jelenleg mintegy 3.160 fő).

A sportegyesületek támogatása – az intézmények fenntartása és üzemeltetésén túl – a város 2004. évben 40.927 e Ft-ot, ezen belül kifejezetten diáksportra 4.331 e Ft-ot költött.

A jövőben elsősorban a szabadidős, alkalmi sportolás feltételeinek bővítése a feladat, az eddigi sporttevékenységek szintentartásával.

1.8. Az ifjúsági civil szervezetek, illetve a korosztályi közéleti részvétel helyzete:

A jogszabályok szigorú értelmezése alapján városunkban hat gyermek és ifjúsági civil szervezet található, amelyek között időszakos konzultációk történnek különböző városi eseményekhez és pályázatokhoz kapcsolódóan, de nincs közöttük együttműködés. A hat civil szervezet mellett, állandóan változó formákban és számban, 5-10 olyan ifjúsági csoport van, amely a saját ügyeiben időnként közéleti szerepet is vállal. Találkozóhelyük – szükség esetén – a Városi Diák Pincében működő Alternatív Játsszóházi Fórum.

Szentes Város Civil Stratégiájának fontos pontja irányul a Városi Civil Tanács létrehozására. Ennek kereteiben lenne célszerű megalakulnia az ifjúsági civilszervezetek önálló csoportjának.

Hosszútávú városi tizenéves közéleti részvételi projektrendszer az 1992. évben megkezdett tizenéves közéletfejlesztési program.

Ennek koncepcióját a VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség dolgozta ki, amelyet az Önkormányzat elfogadott és támogat. Jelenleg a továbbfejlesztett koncepció megvalósítása zajlik. Ennek a folyamatnak eredményeként alakult meg 1996-ban a Szentesi Gyermek- és Ifjúsági Kerekasztal (a GYIKA), illetve került először megválasztásra 1998-ban a Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat (a SZIDÖK).

A SZIDÖK választási körzetei az egyes iskolák és bár a képviselő-testület tagjainak jelölésébe és a mellettük való kampányolásba a korosztályi civil szervezetek és csoportok is bekapcsolódhatnak, ezzel a lehetőséggel nemigen élnek.

A SZIDÖK 2001. évtől önálló fejezetként került be az Önkormányzat SZMSZ-ébe.

A civil szervezetek, csoportok és a SZIDÖK életében, mintegy ötszáz fő 12-19 éves városi fiatal vesz részt, vagyis az érintett korosztályok mintegy 8 %-a, akiknek a hatása mintegy 2.000 fiatalra terjed ki közvetlenül. Ezek a számok lényegesen meghaladják az országos átlagot.

Eredményeinek elismeréseként Szentes Város Önkormányzata 2003. évben “Arany Titán” díjas lett, mint “Az év ifjúságbarát önkormányzata”.

A rövid- és középtávú feladata ebben a tekintetben a SZIDÖK Önkormányzat általi legitimációjának erősítése.

2. Helyzetelemzés az elvégzett tájékoztató jellegű kutatások és vizsgálatok alapján

Veresné Péter Judit középiskolai tanulmányait a szentesi Horváth Mihály Gimnáziumban végezte el.

Kutatási gyakorlattal rendelkező szociológusként irányította a Szentesen 1998. évben megkezdett tizenéves kutatásokat.

Az általa létrehozott Humán Háló Szolgáltató és Fejlesztő Betéti Társaság kapott az elmúlt évben a VE-GA Szövetségtől megbízást arra, hogy – a megelőző vizsgálatok hasznosítását is lehetővé tévő – három tájékoztató jellegű kutatást, illetve vizsgálatot végezzen el.

Ennek eredményeként készítette el a Humán Háló Bt. a következő anyagokat:

- Szentesi tizenévesek összehasonlító időmérleg-vizsgálata 2004.
- Drog tényfeltáró kutatás, Szentes 2004.
- Problémfeltáró és kezelő tréning szentesi és erdélyi tizenévesek részvételével, Szentes 2004.

A szentesi tizenéves fiatalok probléma-világának főbb jellemzői 2004. évben:

- A mindennapi problémáikat elsősorban uralja az iskolai problémák köre. Ezek körében azonban – különösen az elmúlt négy évben – jelentős változások történtek. A problémák többsége ugyanis azt tükrözi, hogy a jól tanulás vált példává. A szentesi fiatalok is többet, céltudatosabban és jobban kívánnak tanulni. Elsősorban ennek hiányzó vagy problémás feltételeit kéri számon. Gondként jelenik meg a túlterhelés több vonatkozásban is – gyakran testi, lelki túlterhelésként is. Látványosan lecsökkentek azonban a tanárokkal szembeni panaszok, amelyek 8-10 évvel ezelőtt uralták a problémalisták iskolai metszetét.
- Lényegesen nőttek az elmúlt években a kortársakkal kapcsolatos problémák, amelyeknek központi eleme – ezek háttérében – a gyerekek elmagányosodása. Ennek okaként – többféleképpen is – megfogalmazódik a „túlpörgés”, a fáradtság.
- Az 1998. évig rendkívül egészségtelenül alakuló életmódromlás – amely a fiatalok közel 90 %-át jellemezte – megállt és az elmúlt hét évben kismértékű javulás tapasztalható, elsősorban a szabadidős sportolás növekedésének eredményeként.
- A dohányzás és az italozás mutatói azonban folyamatosan emelkednek. Növekednek a kábítószer fogyasztási mutatók is, azonban kisebb mértékben, elsősorban a „lány”-nak nevezett kábítószeresek fogyasztása terén.

3. A közéleti kérdések iránt érdeklődő fiatalok kiegészítő helyzetelemzése és értékelése a “Helyzetelemzés” megelőző részeinek ismeretében:

A SZIDÖK mintegy húsz résztvevője, illetve az Alternatív Játszóházi Fórum több tagja 2004. december 28-án megismerte az időmérleg vizsgálatok eredményeit. Az ezt követő beszélgetés lényegét tartalmazza az időmérleg vizsgálat dokumentációjának vége.

A készülő gyermek és ifjúsági koncepcióról 2004. december 28 és 2005. február 18. között számos beszélgetés zajlott le, amelyekbe a “szidökösök” mellett fiatal felnőtt segítők is bekapcsolódtak.

(A beszélgetések lényegéről “Emlékeztető” készült. A helyzetelemzés ezen fejezete az említett dokumentumok alapján készült.)

A részelemzések előtt azonban fontos kihangsúlyozni egy, az ezeket szinte mindig átszövő, általánosnak mondható vélekedésüket.

A fiatalok tisztában vannak azzal, hogy vannak olyan felnőttek az Önkormányzatban, a hivatalokban, az iskolákban és a civil életben is, akikre számíthatnak. A felnőttek jelentős része azonban a fiatalok véleménye szerint nem tudja megtalálni a helyes magatartási formát, viszonyt és hangot velük.

A fiatalok saját, kötetlennek mondható önszervező szórakozási, “bulizási” tereiben gyakorlatilag, csak a tulajdonos és a kiszolgálók a felnőttek. Őket lehetne és kellene is ellenőrizni, de nem azért, hogy ott legyenek a felnőttek, akik a fiatalokat ellenőrzik, “fegyelmezik”, hanem egyszerűen csak jelen kellene lenniük és szórakozniuk, maguknak is.

Sajátos jelenség, hogy mind több, kifejezetten szabadidős gyermek és ifjúsági “játék”, tevékenység lesz mindinkább iskolaszerű, sőt iskolai. Erre a sikerorientált fiataloknak és szüleiknek jogos igénye is van. Ezek terjedésével azonban automatikusan leértékeli a helyi társadalom a fiatalok saját önszervező tevékenységeit, a *valóban gyermek és ifjúsági* civil tevékenységeket. Ez mindenekelőtt azért gond, mert ez a folyamatrendszer akadályozza az önálló igény- és problémafelmérő, illetve kezelő csoport-képességek praktikus kialakulását.

A SZIDŐK, az Alternatív Játsszoház Fórum közélettel foglalkozó részesei és a VE-GA Szövetség helyi segítői ezeknek a saját szervezésű tevékenységeknek a modern háttér feltételeit szeretnék egy minimális alapszinten megtartani, illetve újrateremtani az Önkormányzat segítségével.

3.1. Lakáshelyzet:

A fiatalok keveset tudnak a szentesi lakásügyekről, a lakáshoz jutási lehetőségekről, pedig 17-18 éves kortól már szívesen tájékozódna ezen a területen is. Amikor tisztázódik a város költségvetése – márciusban-áprilisban – fontosnak tartanának minden évben megjelentetni egy áttekinthető kiadványt, ami tájékoztatást nyújt az elmúlt év tapasztalatairól és arról, hogy melyek a következő év lehetőségei.

3.2. Művelődés:

Szentes irigylésre méltó helyzetben van a közművelődési lehetőségek, intézmények terén, amelyeket a fiatalok gyakran nem is használnak ki igazán.

Az olyan jól szervező és jól vezető segítőik közreműködésével összejáró, non formális, baráti csoportokból, közösségekből van kevés, mint például az irodalmi vagy olvasói klubok, író és költő teaházak. Fontos, hogy legyen lehetőség előadni, nyilvánossághoz jutni.

Hiányoznak az olvasótáborok is. Ebben nagyobb szerepet kell a jövőben vállalniuk az oktatási intézményeknek.

3.3. Iskola- és pályaválasztás, munkavállalás:

A fiatalok nem tudják, hogy Szentesen illetve szűkebb és tágabb térségében kire, mire nincs illetve van/lehet szükség. Minden év novemberében fontosnak tartanak közzé

tenni egy legalább kistérségi hatókörű kis kiadványt, ami segíthetné a jobb választást és praktikus tudnivalókat is közölhetne.

A nyári- és az idénymunka lehetőségekről is fontos lenne egy szórólap minden év tavaszának végén.

3.4. Sport:

Szentesen magas színvonalú az intézményes sportélet, amelynek a lehetőségeit az elmúlt években növekvő számban használják ki a gyerekek és a fiatalok.

Sokan szeretnének azonban teljesen kötetlenül, saját maguk által szervezett formában úszni, futni, görkorcsolyázni, kerékpározni és kosárlabdázni, lehetőleg egy helyen, társas keretek között.

Ezt jól megvalósíthatónak látják a később említésre kerülő “ifjúsági park” területén.

3.5. Ingyenes vagy önköltséges, szabad használatú illetve rendelkezésű közösségi helyek:

A városban országos viszonylatban is jelentős azoknak a helyeknek a száma, amelyet felnőtt vezetésű, a teljesítményre súlyt helyező gyermek és ifjúsági csoportok ingyenesen vagy minimális térítéssel használhatnak.

Lényegesen nagyobb azonban azoknak az önszervező fiatal csoportoknak, baráti köröknek, közösségeknek és együtteseknek a száma, amelyeknek önmaguk közössége fontosabb, mint a – az egyébként ugyancsak fontos – tevékenységeik. Ehhez felnőtt segítséget (néha) igényelnének, de felnőtt irányítást, vezetést, ellenőrzést semmiképpen nem.

Szentesen nekik is vannak lehetőségeik, elsősorban a Városi Diák Pince és a Magyar-tési Tábor Központ. Igénylik ezek megtartását és fejlesztését.

Állandó probléma az, hogy nincs a tizenéveseknek saját szórakozóhelye. Ezen a területen a “Pepita Macska” az első sikeres próbálkozás.

Az Alternatív Játszóházi Fórum és a SZIDÖK dolgozta ki azt a javaslatot, hogy kerüljön kialakításra egy “ifjúsági park” a Kurca két oldalán a Sportpályák és az Ifjúsági Ház körzetében.

A Dózsa Házban kapott végleges helyet a “Pepita Macska”, a Kurca ugyanazon oldalán lenne (Olimpiai park) a görkorcsolya pálya, az egyfalánkos kosárlabda pálya, a mászófal, valamint egy “erdei futópálya”, a másik oldalon van az Ifjúsági Ház és a Gödör. Ez az “ifjúsági park” valóban lehet a tizenévesek “saját” városi tere.

Itt szükséges megemlíteni azt, hogy Szentesen több tucat régi játszóteret kell elbontani EU-s szabvány miatt. Helyettük már megépült hat új játszótér, de fontos továbbiakat építeni, amiben jelenleg is partnere a SZIDÖK az Önkormányzatnak és a Polgármesteri Hivatal munkatársainak.

Az új játszótérek kiváló lehetőséget nyújtanak a nyáron kallódó kulcsos gyerekek foglalkoztatására, játszótéri játszóházak tartására.

3.6. Városi ifjúsági rendezvények, programok:

Különösen októberben és novemberben, illetve a farsang idején zavarbaejtően sok, elsősorban a városi intézmények és az iskolák által szervezett, többé-kevésbé nyílt rendezvény van és ezekhez társulnak mintegy tíz egyesület, illetve korosztályi civil szervezet, valamint a SZIDŐK programjai.

Ezek szervezése azonban sokszor késői, kapkodó és egymással is összehangolatlan.

Az elmúlt években öröndetesen növekedett Szentesen a nyári gyermek és ifjúsági táboroztatók kínálata, azonban ezek is összehangolatlanok egymással, ami rontja az optimális választási lehetőségeket.

Szükséges lenne minden évben, tavasz közepére egy, a tábori ajánlatokat összesítő kiadvány kiadása.

3.7. Szabadidő, szórakozás, devianciák:

“Hétfő reggeltől péntek délutánig az elsőrő többségének nincs ilyen szabadideje (tudniillik: amivel teljesen szabadon rendelkezik), de aki úgy nyilatkozott, hogy neki van, az is 1-2 óráról beszélt mindössze. A hétvégén említett ilyen szabadidőknek pedig jelentős hányada esik éjszakára – felnőtt felügyelet, sőt általában felnőtt jelenlét nélkül. (15-17 évesekről van szó)” (Idézet a „Vizsgálatok és kutatások a szentesi tizenévesek körében 2004/2005.” anyagból.)

Az iskolák közötti (városi) valóban szabad idők és szabadidős tervek kitöltésére nincs működő városi kapcsolatrendszer a mindennapos tevékenységek, köztük például sport és művelődési vetélkedőkre, ad hoc szakkörökre.

Az elérhető szórakozóhelyek a különféle “kocsmák” és a szórakozás gyakran jelenti egyben káros anyagok fogyasztását is – és mindazt, ami ezzel jár.

A “Bűnmegelőzési koncepció” kritikát tartalmaz az ifjúsági szervezetekkel szemben, amelyek léte “nem nagyon érezhető a városban”. A felnőtt társadalom mértékadó tényezői által elkötelezetten támogatott intézményes tizenéves közélet és az ennek keretében tevékenykedő kortárssegítők nélkül ez a szerep nem is lesz érezhető.

3.8. Iskolai végzettség nélkül hanyódó tizenévesek:

Az általános iskolát, illetve középiskolát befejezni nem tudó fiatalokat senki nem tartja nyilván. Számuk 50-100 fő között lehet.

3.9. A Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat helyzetének elemzése:

A SZIDŐK az egyik legjobban működő korosztályi települési önkormányzat, amelyről ki kell hangsúlyozni azt, hogy önkormányzat és nem civil szervezet, vagyis nem egy a civil szervezetek közül.

Jelenleg a SZIDŐK elérte a fejlődési lehetőségeinek aktuális határait és a továbblépésnek nem pénzügyi, illetve anyagi természetű feltételei vannak.

A fejlődés érdekében elkerülhetetlen a SZIDŐK ún. felső legitimációja (tényleges elismerése, elismertetése és felhatalmazása), illetve a média általi legitimációja (konceptiózus szerepeltetése a médiákban).

A felső legitimáció tekintetében nélkülözhetlenné vált a segítő felnőttek ún. Felnőtt Kollégiumnak megalakulása, amely a közélet-fejlesztési koncepciónak is egyik leghangsúlyosabb eleme.

Hasonló grémium működését még felnőtt szervezeti formációk, alapítványok sem nélkülözhetik.

A média-nyilvánossági legitimáció még a gyermek és ifjúsági participáció kérdéseinél is fogósabb és egy egészen más típusú megközelítést követel, mint ami ma a médiák tulajdonosait és csinálóit jellemzi.

Ki kellene állniuk egy olyan ügy mellett, ami csak most formálódik. Elsősorban a felnőtt világ részére kellene egy olyan, lényegében folyamatos nyilvánosságot teremteniük, amit sem a felnőtt világ, sem a tizenéves világ nem igényel konkrétan. Ráadásul olyan formálódó közéleti-önkormányzati dolgoknak kellene média-nyilvánosságot adniuk, amik még ritkán érdekesítők, főleg ha botránymentesek.

Szentes város ifjúsági koncepciója és 2005-2006 évi cselekvési terve

1. A koncepció stratégia céljai:

- A felnövekvő szentesi generációknak a város társadalmába, közéletébe való beilleszkedésének hatékony támogatása, mindenek előtt annak biztosításával, hogy folyamatos tapasztalatunk legyen az, hogy érdemi hatással vannak sorsuknak a városunkban és ezen keresztül hazánkban való alakulására.
- Az ifjúság ügyeinek hatékony, autonóm koordinációjának folyamatos megoldása az Önkormányzat működésében.
- Városi ifjúsági közéleti részvétel intézményrendszere érdemi működési feltételeinek folyamatos biztosítása.
- Az ifjúságnak a fentiekhez és az önszervezésükhöz szükséges szolgáltatásokkal és információkkal való ellátása, minimálisan ún. alacsony küszöbű szolgáltató irodai ellátással.
- Önálló, önszervező, ingyenes illetve önköltséges használatú városi ifjúsági terek kialakításával az ifjúsági szervezetek és közösségek működési feltételeinek biztosítása.
- Ifjúsági pihenő, játszó és sport park kialakítása a Kurca parton, a Dózsa Ház és a Sportcentrum edzőpálya között.
- A társadalom alatti lét felé sodródó fiatalok csoportjainak feltárása és problémáik kezelésére programok kidolgozása és megvalósítása, együttműködve a fiatalok közéleti szervezeteivel.
- Az ifjúsági közéleti részvételi tevékenységek média-nyilvánosságának biztosítása.

2. 2005-2006 évi cselekvési terv:

2.1 Szentes város polgármestere, illetve a VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség elnöke 1992. év végén állapodott meg egy olyan tizenéves közéletfejlesztési program megkezdéséről, amelynek alapját a VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség közéletfejlesztési koncepciója adta. Ez a megállapodás az együttműködés negyedik évében írásbeli együttműködési megállapodás formáját öltötte. Az együttműködés hatodik évében alakult meg a fejlesztési program szerint a Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat (SZIDÓK). Ezt követően került sor 2001. január 29-én egy olyan "Közhasznú támogatási megállapodás" aláírására a város és a VE-GA Szövetség képviselője között, amely szerint a közéletfejlesztési programból adódó önként vállalt önkormányzati feladatok ellátásáról a VE-GA Szövetség gondoskodik, az általa megbízott ifjúsági referens útján. Az ifjúsági referens a VE-GA Szövetség közéletfejlesztési alkalmazottja. A feladatok anyagi háttérének ellátásáról a VE-GA Szövetség gondoskodik, amelyet Szentes Város Önkormányzata évente mintegy 500 eFt-tal támogat, amelyet a költségvetés önálló sora tartalmaz.

A tárgyi közhasznú támogatási megállapodás 2006. évben december 31-ével lejár. A lejáró szerződés tapasztalatait elemezve Szentes Város Önkormányzata ismét feladat-kihelyezési szerződést köt az országos VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetséggel a Szentes városi és kistérségi tizenéves közéletfejlesztési program folytatására. Ennek keretében a VE-GA Szövetség bízza meg ismét a város

közéletfejlesztési ifjúsági referensét az önkormányzati koordinációs feladatok autonóm ellátásával.

Felelős: polgármester

Határidő: 2006. december 31.

- 2.2 A Szentesi Ifjúsági Tanács megalakulásának támogatása, az abban való részvétel. A Tanács javasolt alkotói a következők:
- Szentés Város Önkormányzata
 - Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat (a 12-19 éves szentesi korosztályok képviselésében)
 - A városi ifjúsági civil szervezetek közös képviselése
 - Alternatív Játsszóházi Fórum a Fórumot aktuálisan alkotó ifjúsági közösségek képviselésében

Felelős: ifjúsági referens

Határidő: 2005. december 31.

- 2.3 Az elmúlt 4-6 évben Szentés városban is jelentős változások zajlanak le a tizenévesek (13-17 éves) körében, amit a kutatások is teljes mértékben alátámasztanak. Ennek a változásnak két elemét szükséges kiemelni. Az egyik az, hogy mintaadóvá válnak a fogyasztói attitűdű, tudatosan karriert csinálni akaró tizenévesek. A másik az, hogy folyamatosan növekszik ezeknek a korosztályoknak sok szempontból nemkívánatos autonómiája. Megjelent egy sajátos társadalmi vákuum az iskolai terek között - elsősorban a szórakozó helyeken - amelyekben nem lehet pontosan tudni azt, hogy milyen folyamatok zajlanak. Ezekben gyakorlatilag nincsenek jelen felelős felnőttek. Fontossá vált tehát az, hogy az ifjúság körében működjenek közéleti és segítői "műhelyek". Ezek a "műhelyek" azonban nem működhetnek szervezett felnőtt segítői tevékenységek nélkül. A tizenévesek aktív életének azonban meghatározó tere az iskolarendszer és alapvetően ebben szerveződnek a kortárs kapcsolataik is. Ezért nem lehetséges a városi felnőtt segítői tevékenységek hatékony megoldása olyan iskolai felnőtt segítők nélkül, akikkel a SZIDŐK képviselők is meg tudják beszélni a feladataik ellátását és akik figyelnek rájuk. A közéletfejlesztési program vezetői Szentesen is képviselik azt, hogy szükség van a SZIDŐK mellett a felnőtt segítők fórumára, az ún. "Felnőtt Kollégium"-ra. A SZIDŐK további fejlődése illetve a tizenéves korosztályok általános érdeke nem nélkülözheti tovább ezt. Ezért javasoljuk, hogy Szentés Város Önkormányzata határozott állásfoglalást tegyen ennek érdekében.

Felelős: alpolgármester

Határidő: 2005. december 31.

- 2.4 A VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség, valamint a "TÖRŐDÉS" Szentesi Gyermek és Diák Alapítvány elvégezte az önkormányzati pályázatban vállalt ún. alacsony küszöbű ifjúsági szolgáltató iroda kialakítását a Városi Diák Pincében.

Az önkormányzat kisteljesítményű fénymásolót, Internet csatlakozást és vagyonvédelmi rendszer megvalósítását biztosítja.

Felelős: polgármester

Határidő: 2006. december 31.

2.5 Az ifjúság sorsát alapvetően meghatározó kérdésekben az Önkormányzat 2006. évtől évente a következő kiadványokat jelenteti meg:

- március-április: kiadvány a szentesi lakáshelyzetről, illetve a lakáshoz jutás lehetőségeiről,
- március-április: a nyári táborig ajánlatokat összegző kiadvány.
- május: szórólap a nyári- és idény munka lehetőségekről,
- november: kiadvány a kistérségi munkaerő piacról, a pályaválasztási orientációkról

Felelős: Művelődési Iroda irodavezető

Határidő: 2006. január 1-től folyamatos

2.6 Önálló, önszervező és ingyenes használatú városi ifjúsági közösségi hely, egyben a SZIDÖK működési helye és ifjúsági közéleti találkozó hely a VE-GA Szövetség által üzemeltetett, önkormányzati tulajdonú Városi Diák Pince. Fenntartási munkáinak elvégzéséről és a közműköltések fedezetéről az Önkormányzat gondoskodik.

Felelős: polgármester

Határidő: folyamatos

2.7 Kurca parti ifjúsági pihenő, játszó és sport park kialakításának első lépcsőjeként megvalósult a Dózsa Házban a “Pepita Macska” ifjúsági szórakozó hely, valamint megkezdődik a görkori pálya létesítése, amelyek fenntartásáról és üzemeltetéséről az Önkormányzat gondoskodik.

(A későbbiekben tervezett egypalánkos kosárlabda pálya, a mászófal, az “erdei futópálya”, a közvilágítás és a kerti berendezések, valamint egy köz WC megvalósítása.)

Felelős: aljegyző

Határidő: folyamatos

2.8 EU kompatibilis játszótér épül a Jövendő utcai parkoló mellett az elbontandó játszótér helyén és legalább egy további játszótér 2006. évben.

Felelős: Műszaki Osztály osztályvezető

Határidő: 2006. december 31.

2.9 Az Önkormányzat 2005. év tanév végét követően az iskolák igazgatóival együttműködve nyomon kíséri az iskolákból kimaradókat és programot készít

problémáik kezelésére, támogatva minden elképzelést, amelyek ezek megoldását célozzák.

Felelős: Művelődési Iroda irodavezető

Határidő: 2005. június 15-től folyamatos

- 2.10 Az ifjúság életmódjának, problémáinak, igényeinek és véleményének feltárására 2006. évtől évente kell célzott, tematikus kutatásokat végezni a tizenéves szakértők által javasolt témákban (pl. életmód, drog, ...).

Felelős: VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség elnöke

Határidő: 2006. január 1-től folyamatos

- 2.11 Az elmúlt években alakult ki az új típusú ifjúságvezetői és segítői szakmaiság ezek képzési rendszere. Meg kell valósítani a tárgyi felnőtt képzést - igénybe véve a tanártovábbképzés lehetőségeit - illetve az ifjúsági vezető és segítő képzést a megalakuló Felnőtt Kollégium tagjaival történt egyeztetés szerint.

Felelős: Művelődési Iroda irodavezető

Határidő: folyamatos

- 2.12 A Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat önkormányzati szerveződés és nem civil szervezet. Ezért a működésének és tevékenységének támogatására csak Szentes Város Önkormányzata nyújthat be pályázatot. Erre a célra, elsősorban a pályázati önrészek biztosítására jelenleg is tartalmaz a költségvetés önálló tételt, amelynek további biztosítását vállalja az Önkormányzat.

Felelős: polgármester

Határidő: folyamatos

- 2.13 Az Önkormányzat állandó rovatot biztosít a Szentesi Élet újságban a tizenéves közélet híreinek.

Felelős: Polgármesteri Iroda irodavezető

Határidő: folyamatos

3. Szentes Város Önkormányzata a mindenkori költségvetési lehetőségek függvényében biztosítja az Ifjúsági koncepcióban és a feladattervben meghatározott célok megvalósítását.

Felelős: polgármester

Határidő: folyamatos

CÍMLISTA*Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat (SZIDÖK)*

6600 Szentés, Kossuth tér 6.

Internet: www.ve-ga.hu/szidokE-mail: torodes@ngo.hu

Ifjúsági polgármester: Balogh Csilla Noémi

Ifjúsági referens: Koromné Seri Anikó

595. Bethlen Gábor Cserkészcsapat

6600 Szentés, Jókai u. 71.

Kontakt személy: Gilicze Andrásné cserkésztsízt, csapatparancsnok

6600 Szentés, Jókai u. 71.

Tel./fax: 63/322-068

Felsőpárti Református Egyház Ifjúsági csoport

6600 Szentés, Jókai u. 71.

Kontakt személy: Gilicze Andrásné református lelkész, vallástanár

6600 Szentés, Jókai u. 71.

Tel./fax: 63/322-068

Magyarországi Gyermekbarát Mozgalom Szentési Szervezete

Szentési csoportvezető: Gágyor Jánosné

6600 Szentés, Szegfű u. 1/a.

Szabadidős Sportklub

6600 Szentés, Tóth J. u. 28/a.

Klubelnök: Léhi Gábor

6600 Szentés, Koszta J. u. 10.

Új Hajtás 102 Ifjúsági Közösség Közhasznú Egyesület

6600 Szentés, Erzsébet tér 2.

Tel.: 63/400-259

Titkár: Bóvíz Tibor

VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség

6600 Szentés, Kossuth L. u. 17.

Internet: www.ve-ga.hu/vegaE-mail: koromek@freemail.hu

Elnök: Korom Pál

Tel.: 63/312-313

Alternatív Játzóházi Fórum

6600 Szentés, Kossuth L. u. 8.

Képviselő: Öze Sándor

6600 Szentés, Bem u. 17.